

Od 25. do 28. služb 1. lj. učit. 3000 K, mešč. učit. 3900 K
 „ 28 „ 30 „ „ „ 3200 K. „ „ 4100 „
 „ 30 „ 35 „ „ „ 3500 K. „ „ 4500 „

V krajih, kjer so okrajna sodišča, dobi vrhutega vsak ljudski in meščanski učitelj 400 K stanarine. V Splitu, Zadru, Šibeniku in Kotorju pa 720 K stanarine. Ravnatelji meščanskih šol dobijo po 400, 500 ali 600 K službene doklade, ki se vstete v pokojnino. Ker je pri nas malo meščanskih šol, ki so vse trirazredne, pride skoraj vsak meščanski učitelj do ravnateljstva in odide v pokoj s 5000 K pokojnine. Stanarina se ne šteje v pokojnino. Regulacija stopi že z letošnjim letom v veljavo.

To pa ni končna uravnavna naših plač. Bojevali se bomo dotlej, da dosežemo popoln uspeh.

Evo! In mi? Kje so naši uspehi? Kje si, regulacija, ki čakamo nate? Sloga! Kaj vraga, da bi bili složni? Kdo bi pa potem služil strankam, ki imajo danes vse dejanje in nehanje v zakupu?

Ko bi šel danes in bi rekel: »Na noge, tovariši, vsi na krov! Nič razlike med nami! Gre za našo stanovsko stvar, za denar, za življenje! Strankarji bodimo, kadar nimamo prav nikakega opravka.«

»Prismoda ti, nepolitična,« bi mi rekli, »kje si se vzel, da uganjaš take budalosti! Kdo te je klical? Ven s takimi ljudmi, ki se upajo trditi, da je stan pred politiko!« — Pa bi prišli in bi me oklofutali moralno in fizično.

Pa poslanci! Naša stanovska tovariša poslanca? Oh, ti sveta žalost! Nekoč sem pravil tovarišu: »Ko bi bil poslanec in bi moral glasovati v naših stanovskih vprašanjih, bi glasoval nam v prilog, in če bi mi vzeli poslanstvo pri tej priči. Ni se še čulo, da bi kdo poginil lakote, ki je izgubil mandat. Najprej učitelj, potem poslanec!«

»Vidiš, takole sanjariš, ko ne poznaš realnosti, ko nisi političen človek,« me je zavrnil tovariš. »Poslanec je izvoljen na programu dotične stranke. Tega se mora držati. Izvolilo ga je ljudstvo.«

Ali ima kakšna stranka na programu točko, ki govori o izstradanju učiteljstva? Ne vem, ker nisem političen človek. Ali ni učitelj tudi ljudstvo? Ali ni tudi volil? In če je volil propadlega kandidata, ali je potem brez zastopnika? Kdo pa sploh ve, koga sem volil? Svet je danes brez značaja, in jaz sploh mislim, da voli vsak drugače nego govori.

In če bi se zgodilo čudo, da bi nas združila lakota, pa bi sklenili stavko. Vsi, prav vsi. Po vsem slovenskem svetu. Ali bi se res veselili naši redniki? Ali bi veselja vriskal naš kmet? No, da, gotovo. Če bi pa tudi država mirno geladala, da bi bila kar dva provinca brez šole, tega ne vem, ker sem nepolitičen človek.

Mi da bi šli na galerijo nadzorovat delovanje poslancev? Kako pa, ko nam ti v brk pravijo, da nimajo nič besede! Oni pa, ki imajo moč, bi nas vrgli z galerije. Rajši gremo k župnikom prosit lepše službe, ali pa pričnemo že pri kuharici ali pri cerkovniku. In v svoji krščanski ljubezni sklepamo prilično takole: »Moj soprošilec ni prijatelj vladajoči stranki, pa je dober učitelj. Jaz se za šolo ne menim veliko, a sem vedno pristaš onih, ki jahajo. Problem je preprost. Moj tovariš naj gre

v Banjo Loko, da izобрази ljudstvo, jaz grem pa v Št. Vid, kjer ljudje že itak dosti znajo.

Saj je naš deželni odbor tudi prišel z oblubo. A kruh se peče počasi. Kdo ve, kdaj nam odrežejo od hleba 25 %! Ne! Do 25 %! Do, do! To ti je hudič! To bo takole. Oni, ki bo dobil vseh 25 %, bo kalkuliral: »Gospodje so z menoj zadovoljni, dali so mi polno mero.« Pa bo opravljal svoj posel dobro ali slabo kakor prej. Kdor bo dobil le 5 %, bo pa sklenil v svoji črni duši tako: »Ha, moj sosed je služabnik, kakor jaz, dela kakor jaz ali še manj, in dali so mu 20 % več. Vidim, da sem storil doslej za 20 % preveč.« Pa bo šel in bo delal za 40 % manj. In prav bo storil.

Mi pa ležimo, kakor smo si postlali. Laiko bi imeli devetindevetdeset prepričanj, vse bi bilo dobro, ko bi imeli le eno stanovsko zavest, eno skupnost. Vse bi bilo prav, ko bi vsak izmed nas, pobožni in brezbožni, politični in nepolitični, vsakemu nepoklicanemu, ki se domišlja, da nam je lahko kurator, pomolil pest pod nos in bi mu zaklical: »Apage, Satanasi! Nepolitični.

Šolski vrtovi.

Pod točko 9. navaja okrožnica one knjige, ki naj se omislijo za nadaljnjo izobrazbo za šolsko vrtnarstvo, to se naroka krajnim šolskim svetom, oziroma šolskim vodstvom.

Vse navedene knjige stanejo malenkost 33 K 50 v, samoobsebi je umevno, da so nemške tudi izšle v tujezemskih zalogah.

Dobili smo na šolska vodstva že marsikak razglas, da naj se v prvi vrsti podpirajo domače tvrdke — tukaj je ravno nasprotno.

Cesarski svetnik ravnatelj G. Pirc je izdal knjigo »Vrtnarstvo«, ravnatelj R. Dolenc knjigo »Sadjarstvo«. Obe knjigi sta praktični, in če se človek po njih ravna, se prav veliko nauči in priuči, ker sta knjigi nazorni, tako da se celo novinec najpotrebnejšega priuči in sam praktično uporablja.

Ker pa sta obe knjigi že davno pošli, bi se lahko priredila II. pregledana izdaja in mi bi imeli ceno slovensko knjigo v učiteljski knjižnici, lahko tudi po več izvodov, ki bi bili pristopni tud odraslim mladencem, ker je knjiga slovenska, nemške pa tako nobeden ne bi prebiral. Svetujemo »Učiteljski tiskarni«, naj se pobriga za II. izdajo!

Znano je pa tudi, kako lahko se denar od krajnega šolskega sveta dobi, zato pa nekateri okrajni šolski sveti napravijo seve v nemškem jeziku: »Šolsko vodstvo naj vpošlje znesek itd., naj do konec meseca preskrbi in sem poroča, da se je izvršilo itd.« in šolsko vodstvo imej veselje take zneske iztirjavati od predsednikov krajnih šolskih svetov, katerim denar pač ne gre tako rad iz rok, kakor pri zeleni mizi mislijo.

Star vrtnar.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Jubilejska samopomoč. Vzlic pismenemu opminu je še 10 članov zaostalo s

plačilom. Naj se vendar spomnijo svoje dolžnosti in rešijo dotične poštne položnice. Če se nabere z zastanki, je težje plačati.

Predsednik.

Krajsko.

Postojnsko okrajno učiteljsko društvo ima svoj letošnji občni zbor v Postojni, dne 2. maja 1912, z običajnim vzporedom in poleg tega aktualno predavanje tovariša-abstinenta Rudolfa Horvata, o temi: **Solska mladina in alkohol.** Predsednik tovariš Dragotin Cesnik poroča o **»Premembi Zavezinih pravil.«**

Zborovanje se vrši v šolskem poslopju ter se začne ob 2. uri popoldne.

K obilni udeležbi vabi odbor.

Stajersko.

Šaleško učiteljsko društvo priredi skupno s celjskim učiteljskim društvom v nedeljo, dne 5. maja, majniški izlet v Zalec. Odhod ob 10. uri dopoldne z vlakom. Na dnevnem redu so važne društvene zadeve, event. predavanje. Cenjeni gostje srčno dobrodošli!

Učiteljsko društvo za laški okraj zboruj v nedeljo, dne 5. maja t. l., dopoldne ob pol 10. uri v šolskem poslopju na Zidanem mostu po sledečem redu:

1. Zapisnik.
2. Dopisi in društvene zadeve.
3. Volitev delegatov za »Zvezo slovenskih učiteljev in učiteljic na Stajerskem« in za XXIV. glavno skupščino »Zaveze jugoslovanskih učit. društev.
4. Predavanje tovariša Franca Zupančič, ozirov. tov. Franca Segule.
5. Iz vprašalne skrinjice.
6. Slučajnosti in predlogi.

Po zborovanju izleti društvo v Radeče, Loko ali Rimske toplice, za kateri kraj se bo večina odločila. Tovariši, tovarišice, ne izogibajte se naših vrst iz morebitnega osebnega nasprotstva! Ne bodite brezbržni za našo organizacijo in ne prepusite le posameznikom vsega dela, vseh skrbi! Zanesljivo pričakujemo zlasti one člane, ki jih nismo že delj časa videli med nami. Da ta poziv ne ostane glas vpjokega v puščavi, to pričakuje zanesljivo odbor.

Posavski učiteljski krožek se sestane v nedeljo, dne 5. majnika 1912, popoldne ob 3. uri pri g. Kosarju v Rajhenburgu. Pri tej priliki predava dr. Lev Brunčko v imenu »Zveze narodnih društev« o dobi slovenskega prepoveda. Tovariš Potočnik pripelje svoje tamburaše. Na snidenje!

Socijalni odsek brežiško-sevniškega učiteljskega društva zboruje dne 16. majnika pri Vočajšku v Brežicah. Pričetek ob 7. uri zjutraj. Tovariši člani blagovolijo premišljevat o sledečih zadevah, o katerih hočemo debatirati: Kako so se izvršili naši zadnji sklepi? Skrb za učiteljski naraščaj. Učitelj vojak in novi brambni zakon. Definitivum nadzornikov. Literarne učiteljice in pouk v ženskih ročnih delih. Preosnova »Učiteljskega Tovariša«. Kako pridemo najhitreje do učiteljskih konviktov? Znižane vozne cene in učiteljstvo. Delovanje nemških tovarišev. Resni časi zahtevajo popolne discipline in delovnih mož, zaradi tega nihče ne sme izostati!

Soc. odsek.

Slovenjebistriško učiteljsko društvo priredi v četrtek, dne 9. maja t. l., majniški izlet v Spodnjo Polskavo. Začetek zborovanja bo ob 10. uri predpoldan v šoli. Vzpored: a) nagovor predsednika; b) zapisnik o zadnjem zborovanju; c) dopisi; d) »Ob tridesetletnici Jurčičeve smrti«. (Literarno predavanje z analizo nekaterih romanov; govori g. profesor doktor Ljudevit Pivko.) e) Slučajnosti. Tovariši in tovarišice! Ze glede na duševni užitek, ki se nam bo nudil pri 4. vzporedni točki, pričakuje odbor polnoštevilne udeležbe mladih in starih. Pridite vsi in javite pravočasno svoj prihod zaradi skupnega obeda gospici Ani Westrovi, učiteljici v Spodnji Polskavi. Tudi tovari-

ši in tovarišice drugih bratskih društev nam bodo presrečno dobro došli.

Jos. Sabati, t. č. predsednik.

Učiteljsko društvo za mariborsko okolico zboruje dne 2. maja 1912 ob 10. uri Na dnevnem redu so dopisi, ki se bomo imeli o njih stvarno pogovoriti. Razun dopisov čakajo rešitve, ozirov. ukrepov še druge stanovske nujnosti. Tudi volitev odposlancev za Zvezino zborovanje v Ptuj je nujna potreba. Prosimo tedaj, da pridejo k zborovanju vsi člani društva.

Za odbor Požegar t. č. preds.

Učiteljsko društvo za ormoški okraj zboruje dne 2. maja t. l. ob 10. uri predpoldne v ormoški okoliški šoli po sledečem vzporedju:

1. Zapisnik zadnjega zborovanja.
2. Dopisi in društvene zadeve.
3. Predavanje tovariša Rob. Košarja: »Razen drobiž iz našega življenja«.
4. Slučajnosti.

Na mnogobrojno udeležbo vabi

odbor.

Kozjansko učiteljsko društvo priredi svoje zborovanje in obenem majniški izlet v Podsredo dne 1. maja. Ob 10. uri hospitacija v II. razredu. Dopisi. »Navodilo iz lahka naučiti otroke čitati«, poroča gđ. Berthold. Volitev delegatov za Zavezo. Kdor se udeleži zborovanja, je ta dan šole prost; za kosilo pa se naj prijavi tovarišu Potočniku v Podsredi.

Za odbor Pulko.

Goriško.

Učiteljsko društvo za goriški okraj zboruje dne 2. maja t. l. v Gorici v kavarni »Central« ob 10. uri dopoldne.

Dnevni red:

1. Zapisnik.
2. »Učiteljsko gospodarsko vprašanje«, predava tov. Fr. Mermolja.
3. »Okrožnica o zadevah strelnih vaj«, predava tov. Reja.
4. Slučajnosti.

K mnogobrojni udeležbi vabi

odbor.

Istra.

Slovensko učiteljsko društvo v Istri ima svoj redni občni zbor 9. maja t. l. ob 10. uri dopoldne v Klancu v prostorih g. F. Žagar s sledečim dnevnim redom:

1. Predmeti, določeni v § 23. društvenih pravil.
2. Načrti zakonov, predava tov. Jos. Valentič.
3. Slučajnosti.

Posebna vabila se ne pošiljajo.

K polnoštevilni udeležbi vabi

odbor.

Učiteljski vestnik.

Tretji sestanek z učiteljskimi. V soboto, dne 20. t. m., je priredilo »Slovensko deželno učiteljsko društvo v Ljubljani« tretji redni sestanek učiteljstva z učiteljskimi. Sestanek je bil mnogobrojno obiskan, ker so se ga poleg velikega števila učiteljskih in ljubljanskega učiteljstva udeležili tudi učitelji in učiteljice, ki delajo usposobljenosti izpit in oni, ki so v risarskem kurzu na umetno-strokovni obrtni šoli. Predaval je tov. Likozar o praktičnem navodilu učitelja kot kmetovalca in čebelarja. Poudarjal je zasluge učiteljstva za kmetijstvo in čebelarstvo ter za razvoj »Kmetijske družbe«. To je one družbe, na katero se je od izvestne strani letos napravil rop in iz katere se je izločilo najzaslužnejši stan za to družbo in nje razvoj, to je — učiteljski stan. Nato je govoril o zaslugah za povzdigo čebelarstva in poslednje je podal par strokovnih navodil o čebelarjenju. V debato sta posegla tov. Baebler in Černagoj. Nato se je vršila prosta zabava.

kel »socialno demokratične« čebele, ki hoče dosledno in do skrajnega uveljaviti načelo: »Kdor ne dela, naj tudi ne je!« Seveda dela pri tem nekoliko krivice trotom, ki so kot samci pač nujno potrebni za obstoj »kraljevstva čebel«. In brez poetičnega sijaja tudi niso. Saj trot oploditev matice celo s svojo smrtjo plača! Seveda požrešen je, kar se da, in preveč takih junakov tudi ni treba v gradu. Pretirana skrb za prezimovanje (tedaj egoizem) napotuje čebele do trotovske vojne. Sicer pa med čebelami (delavkami) ne vlada vzdržema sovraštvo do trotov, ob dobri paši jih celo silno ljubijo, in bi opešale v pridnosti, če bi jim takrat človek uničil preveč trotov. (Lakmayer: »Umni čebelar« — dr. sv. Moh.) Pisatelj tedaj na račun poetične enotnosti in zaokroženosti ter sicer plemenite tendence dela krivico resnici v naravi. Tu pride človek v hude dvome: Na eni strani večna resnica naravnih zakonov, na drugi umetnost. Jaz za svoj del bi izbral prvo

in naredil silo drugi! Nu, koncesije pisatelja pa zopet niso tako velike, da bi bistveno pačile splošne slike čebelinega življenja. Spis, v prvi vrsti ni naravosloven in mladini namenjen, mora poudarjati ravno zaradi slednjega osobito bistvo, postranske stvari lahko opušča. Seveda jih tudi bistveno potvarjati ne sme. S tega vidika bi pa odločno ugovarjal naslovu knjige, oziroma povesti, ki bi se mesto »Kraljevstvo čebel« moral glasiti pravilno »Iz kraljevstva čebel«. Ker marsičesa se pisatelj v tem spisu ni dotaknil, kar igra važno vlogo v življenju čebel (sovražniki čebel, »ropanje«, bolezn čebel itd.), kar pa podaja gotovo krasne motive, naravoslovne in poetične. Tak naslov bi dal potem misliti in upati na nadaljevanje povesti v drugi knjigi. In mladina bi tako nadaljevanje z veseljem sprejela, kakor se bo dogodilo pričujoči knjigi, ne samo, ker je čebelarstvo pristno slovensko opravilo, temveč bolj še, ker se mladina nikoli ne utrudi

po ure in ure opazovati drobni in velikih živali, in ker živali sploh ljubi, kakor imajo z druge strani živali tudi večje zaupanje do otrok nego li do odraslih. Temu zanimanju, tej ljubezni naše mladine je treba podati le primerne hrane.

V podrobnosti se dalje ne spuščam, sicer bi očital pisatelju še to ali ono malenkost, ki se z naturalno resnico baš ne strinja, kakor oni za staro, izkušeno čebelo vendarle prenaivni izrek: »... kraljica bo prisilila trote, da bodo delali kakor mi, ako bodo hoteli jesti.« Pisatelj govori tudi o čebeli, ki »ni mogla odpreti oči«, ki je »napenjala ušesca«, ki je imela »solze v očeh«. Nu, to gre na račun poetičnega jezika, v katerem je povest vseskozi pisana. Jezik pa je drugače lep, otroku vseskozi dostopen in umljiv. Bedastih fraz, prisiljenih izrazov ne najdeš v vsej knjižici. Govori pač pripovedovalec, in govor mu teče gladko, tuintam podrhti njegov glas, ker mu je srce polno ljubezni do prirode. Ne-

katere tujke (cenit, deputacija — več jih menda ni) bi pisatelj lahko podal z domačo besedo, ali pa opisal, tudi slovenski izraz »sloj« zahteva pojasnila, ker slični izrazi so otroku ravno tako neznani kakor tujke. Par tiskovnih škratov ne bomo šteli na pisateljev račun, popraviti pa je oni na strani 33, vrsta 18, in sicer v smislu: namesto: »govornikov« beri »dvornikov«. Imea posameznih čebel so dobro pogojena, posneta po čebelinih glasovih. Povest drži bralca od konca do kraja v eni sapi. Ne podaja vsega, kakor bi mislili po naslovu, ne napita bralca do sitega, zato mu pa zbuja živo zanimanje, in bo v glavicu mladega čitatelja rodila marsikatero vprašanje. In že to je lep moralen uspeh.

»Zaveza« je imela takrat pri izbori res srečno roko. Samo glede vnanje oblike (vezave) bi si želel, da bi bila ista, kakor smo jo vajeni že nekaj časa sem pri publikacijah »Učiteljske tiskarne«.